

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

52305

เอกสารการสอนชุดวิชา

หน่วยที่ 8-15

อาชีพอนามัย และความปลอดภัย

Occupational Health and Safety

10042245
ห้องสมุด วพบ. สุรินทร์

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(3)
รายละเอียดชุดวิชา.....	(9)
วิธีการศึกษา.....	(11)
หน่วยที่ 8 โรคจากการทำงาน.....	8-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	8-2
ตอนที่ 8.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคจากการทำงาน.....	8-4
เรื่องที่ 8.1.1 ความหมาย ลักษณะ และชนิดของโรคจากการทำงาน.....	8-5
เรื่องที่ 8.1.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการทำงาน.....	8-8
เรื่องที่ 8.1.3 วิทยาการระบาดของโรคจากการทำงาน.....	8-10
ตอนที่ 8.2 ประเภทและกลุ่มโรคจากการทำงานที่สำคัญ.....	8-16
เรื่องที่ 8.2.1 การบาดเจ็บจากการทำงาน.....	8-18
เรื่องที่ 8.2.2 โรคจากการทำงานจากปัจจัยทางกายภาพ.....	8-21
เรื่องที่ 8.2.3 โรคจากการทำงานจากปัจจัยทางเคมี.....	8-24
เรื่องที่ 8.2.4 โรคจากการทำงานจากปัจจัยทางชีวภาพ.....	8-26
เรื่องที่ 8.2.5 ปัญหาสุขภาพจิตจากการทำงาน.....	8-28
ตอนที่ 8.3 หลักการวินิจฉัยและการดูแลสุขภาพผู้ประกอบอาชีพ.....	8-33
เรื่องที่ 8.3.1 หลักการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน.....	8-34
เรื่องที่ 8.3.2 การดูแลสุขภาพผู้ประกอบอาชีพ.....	8-36
บรรณานุกรม.....	8-38
หน่วยที่ 9 อุบัติเหตุและการป้องกัน.....	9-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	9-2
ตอนที่ 9.1 ความหมาย ความสำคัญ และสาเหตุของอุบัติเหตุ.....	9-4
เรื่องที่ 9.1.1 ความหมายและความสำคัญของอุบัติเหตุ.....	9-5
เรื่องที่ 9.1.2 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ.....	9-10
เรื่องที่ 9.1.3 การประเมินค่าของการเกิดอุบัติเหตุ.....	9-13
ตอนที่ 9.2 การสอบสวน และการวิเคราะห์อุบัติเหตุ.....	9-17
เรื่องที่ 9.2.1 การสอบสวนอุบัติเหตุ.....	9-18
เรื่องที่ 9.2.2 การวิเคราะห์อุบัติเหตุ.....	9-23
บรรณานุกรม.....	9-29

หน่วยที่ 10 ความปลอดภัยในงานก่อสร้าง เครื่องจักร และไฟฟ้า.....	10-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	10-2
ตอนที่ 10.1 ความปลอดภัยในงานก่อสร้าง.....	10-4
เรื่องที่ 10.1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานก่อสร้าง.....	10-5
เรื่องที่ 10.1.2 อันตรายจากการก่อสร้าง.....	10-9
เรื่องที่ 10.1.3 มาตรการป้องกันและควบคุมอันตรายจากการก่อสร้าง.....	10-17
ตอนที่ 10.2 ความปลอดภัยในงานเครื่องจักร.....	10-26
เรื่องที่ 10.2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอันตรายจากเครื่องจักร.....	10-27
เรื่องที่ 10.2.2 ประเภทและหลักเกณฑ์การออกแบบเครื่องป้องกันอันตรายจากเครื่องจักร.....	10-32
เรื่องที่ 10.2.3 มาตรฐานและการตรวจสอบบำรุงรักษาเครื่องป้องกันอันตรายจากเครื่องจักร.....	10-43
ตอนที่ 10.3 ความปลอดภัยในงานไฟฟ้า.....	10-49
เรื่องที่ 10.3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไฟฟ้า.....	10-50
เรื่องที่ 10.3.2 อันตรายจากไฟฟ้า.....	10-54
เรื่องที่ 10.3.3 มาตรการป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า.....	10-59
บรรณานุกรม.....	10-65
หน่วยที่ 11 การป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบการ.....	11-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	11-2
ตอนที่ 11.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอัคคีภัย.....	11-4
เรื่องที่ 11.1.1 ธรรมชาติของไฟ.....	11-6
เรื่องที่ 11.1.2 ประเภทของไฟ.....	11-11
เรื่องที่ 11.1.3 สาเหตุและผลกระทบจากอัคคีภัย.....	11-13
เรื่องที่ 11.1.4 กฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและระงับอัคคีภัย.....	11-16
ตอนที่ 11.2 หลักการและแนวทางป้องกันและระงับอัคคีภัย.....	11-38
เรื่องที่ 11.2.1 หลักการและแนวทางป้องกันอัคคีภัย.....	11-39
เรื่องที่ 11.2.2 หลักการและแนวทางระงับอัคคีภัย.....	11-43
ตอนที่ 11.3 ระบบและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการระงับอัคคีภัย.....	11-47
เรื่องที่ 11.3.1 ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้และการอพยพคน.....	11-48
เรื่องที่ 11.3.2 เครื่องดับเพลิงแบบมือถือและระบบดับเพลิง.....	11-54
เรื่องที่ 11.3.3 การตรวจสอบและการบำรุงรักษาระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย.....	11-64

ตอนที่ 11.4 การจัดการรับเหตุฉุกเฉินเกี่ยวกับอัคคีภัย	11-66
เรื่องที่ 11.4.1 การจัดการรับเหตุฉุกเฉินเกี่ยวกับอัคคีภัย.....	11-67
เรื่องที่ 11.4.2 การจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย	11-71
เรื่องที่ 11.4.3 การทำแผนและการฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ	11-76
บรรณานุกรม	11-82
หน่วยที่ 12 การประเมินความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.....	12-1
แผนการสอนประจำหน่วย	12-2
ตอนที่ 12.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	12-4
เรื่องที่ 12.1.1 แนวคิดของความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยง.....	12-5
เรื่องที่ 12.1.2 ค่าความเสี่ยงที่ยอมรับได้.....	12-7
เรื่องที่ 12.1.3 การจัดการความเสี่ยง.....	12-9
ตอนที่ 12.2 การประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพ.....	12-11
เรื่องที่ 12.2.1 การชี้บ่งอันตรายด้านสุขภาพ	12-13
เรื่องที่ 12.2.2 การประเมินการสัมผัสสารเคมี.....	12-15
เรื่องที่ 12.2.3 การประเมินความเป็นพิษของสารเคมี.....	12-19
เรื่องที่ 12.2.4 การแสดงลักษณะความเสี่ยง.....	12-21
ตอนที่ 12.3 การประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย	12-23
เรื่องที่ 12.3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย.....	12-25
เรื่องที่ 12.3.2 การชี้บ่งอันตรายด้านความปลอดภัย.....	12-28
เรื่องที่ 12.3.3 การประเมินความเสี่ยงและมาตรการควบคุมความเสี่ยงด้านความปลอดภัย... ..	12-32
บรรณานุกรม	12-35
หน่วยที่ 13 การบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.....	13-1
แผนการสอนประจำหน่วย	13-2
ตอนที่ 13.1 ความหมาย ขอบเขต และรูปแบบของการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.....	13-4
เรื่องที่ 13.1.1 ความหมายและขอบเขตของการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	13-5
เรื่องที่ 13.1.2 รูปแบบของการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	13-7
ตอนที่ 13.2 บทบาทในการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.....	13-10
เรื่องที่ 13.2.1 บทบาทในการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง	13-11
เรื่องที่ 13.2.2 บทบาทในการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของนายจ้าง.....	13-14

เรื่องที่ 13.2.3	บทบาทในการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของลูกจ้าง.....	13-17
เรื่องที่ 13.2.4	บทบาทและคุณสมบัติของผู้ให้บริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	13-19
ตอนที่ 13.3	การบริการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน	13-25
เรื่องที่ 13.3.1	โปรแกรมการเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย.....	13-26
เรื่องที่ 13.3.2	การประเมินทางสุขศาสตร์และความปลอดภัย.....	13-29
เรื่องที่ 13.3.3	การจัดเก็บและการนำข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน มาใช้ประโยชน์	13-31
ตอนที่ 13.4	การบริการด้านสุขภาพ	13-40
เรื่องที่ 13.4.1	โปรแกรมการเฝ้าระวังด้านสุขภาพ	13-41
เรื่องที่ 13.4.2	แนวทางในการดำเนินการตรวจสุขภาพ.....	13-45
ตอนที่ 13.5	องค์การแรงงานระหว่างประเทศและการบริการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.....	13-48
เรื่องที่ 13.5.1	อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 155 ว่าด้วยความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยในการทำงาน.....	13-51
เรื่องที่ 13.5.2	อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 161 ว่าด้วยการบริการ ด้านอาชีวอนามัย.....	13-56
เรื่องที่ 13.5.3	ข้อเสนอแนะขององค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 171 ว่าด้วยการบริการ ด้านอาชีวอนามัย.....	13-59
เรื่องที่ 13.5.4	อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 187, กรอบงานส่งเสริม ความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงาน.....	13-67
บรรณานุกรม	13-71

หน่วยที่ 14	ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.....	14-1
	แผนการสอนประจำหน่วย.....	14-2
ตอนที่ 14.1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	14-4
เรื่องที่ 14.1.1	ความสำคัญของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	14-5
เรื่องที่ 14.1.2	หลักการพื้นฐานของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	14-7
เรื่องที่ 14.1.3	รูปแบบของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของ หน่วยงานต่าง ๆ	14-10
เรื่องที่ 14.1.4	ประเภทของเอกสารในระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.....	14-18
ตอนที่ 14.2	ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์การแรงงาน ระหว่างประเทศ	14-20
เรื่องที่ 14.2.1	วัตถุประสงค์และกรอบงานระดับชาติสำหรับระบบการจัดการความปลอดภัย และอาชีวอนามัยขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ	14-21

เรื่องที่ 14.2.2 ข้อกำหนดของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์การ แรงงานระหว่างประเทศ.....	14-24
ตอนที่ 14.3 ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอนุกรม มอก. 18000.....	14-28
เรื่องที่ 14.3.1 มาตรฐานในอนุกรม มอก. 18000.....	14-29
เรื่องที่ 14.3.2 ขอบข่ายของ มอก. 18001-2554.....	14-32
เรื่องที่ 14.3.3 ข้อกำหนดของ มอก. 18001-2554.....	14-34
บรรณานุกรม.....	14-42

หน่วยที่ 15 อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในงานภาคเกษตรและแรงงานนอกระบบ.....	15-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	15-2
ตอนที่ 15.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในภาคเกษตร.....	15-4
เรื่องที่ 15.1.1 สถานการณ์ ข้อมูลพื้นฐาน ประเภทของงานเกษตรกรรม.....	15-5
เรื่องที่ 15.1.2 สภาพปัญหาของแรงงานภาคเกษตรและการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง.....	15-10
ตอนที่ 15.2 อันตรายจากการทำงานภาคเกษตรและแนวทางการปรับปรุงความปลอดภัย และอาชีวอนามัย.....	15-16
เรื่องที่ 15.2.1 อันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของแรงงานในภาคเกษตรกรรม.....	15-17
เรื่องที่ 15.2.2 แนวทางการป้องกันและปรับปรุงสภาพการทำงานเพื่อความปลอดภัย ของแรงงานภาคเกษตร.....	15-24
ตอนที่ 15.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบ.....	15-39
เรื่องที่ 15.3.1 ข้อมูลพื้นฐาน และสถานการณ์เกี่ยวกับแรงงานนอกระบบในประเทศไทย.....	15-40
เรื่องที่ 15.3.2 สภาพปัญหาของแรงงานนอกระบบและการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง.....	15-45
ตอนที่ 15.4 อันตรายจากการทำงานของแรงงานนอกระบบและแนวทางการปรับปรุง ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย.....	15-51
เรื่องที่ 15.4.1 อันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงานนอกระบบ.....	15-52
เรื่องที่ 15.4.2 แนวทางการป้องกันและปรับปรุงสภาพการทำงานของแรงงานนอกระบบ.....	15-57
บรรณานุกรม.....	15-71